

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ταξίδι - «αποστολή»

I. Διάδοση του χριστιανισμού

Ο απόστολος Πέτρος - βιογραφικά

Ο απόστολος Βαρθολομαίος ή Ναθαναήλ

Ο απόστολος Θωμάς

Ο απόστολος των Εθνών (απόστολος Παύλος)

II. Μια άλλη εκδοχή για το ταξίδι στη Μελίτη (Μάλτα)

III. Χρονολογικός πίνακας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ταξίδι - «αποστολή»

Υπάρχουν τα ταξίδια στην πορεία της ιστορίας ειδικότερα των θρησκείων που ως στόχο τους είχαν τη διάδοση των νέων ιδεών-δογμάτων. Στην περίπτωση του Χριστιανισμού η πλέον γνωστή μορφή που αφιερώθηκε στο έργο της εξάπλωσης του είναι ο Απόστολος Παύλος ή Απόστολος των εθνών. Μέσα από μια σειρά ταξιδιών- αποστολών, τεσσάρων συγκεκριμένα ο Απόστολος Παύλος δίδαξε σε όλο τον τότε γνωστό -ρωμαϊκό κόσμο τις ιδέες της νέας θρησκείας. Τη διδαχή του τη συμπλήρωσε με τις γνωστές επιστολές του που εντάχθηκαν τελικά στο σώμα του Ευαγγελίου.

Ο απόστολος Πέτρος

Ο Απόστολος Πέτρος από έναν από τους εξέχοντες ηγέτες της πρώτης χριστιανικής εκκλησίας. Γεννήθηκε στη Βηθσαϊδά, κοντά στη λίμνη Γεννησαρέτ, όπου με τον αδελφό του Ανδρέα, ασκούσαν το επάγγελμα του ψαρά, μαζί με δυο άλλους Αποστόλους, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, γιους του Ζεβεδαίου. Ο πατέρας του ονομαζόταν Ιωάννης ή Ιωνάς. Ο Ματθαίος ονομάζει το Σίμωνα γιο του Ιωνά (*Βαριωνά*). Σύμφωνα με την Εκκλησιαστική παράδοση, ο Πέτρος υπήρξε ο πρώτος Πάπας δηλαδή Επίσκοπος Ρώμης. Ο απόστολος Πέτρος κατοικούσε στην Καπερναούμ από όπου καταγόταν η γυναίκα του και εκεί εγκαταστάθηκε μετά το γάμο του. Για τη γυναίκα του τίποτε δεν αναφέρεται στην Καινή Διαθήκη και είναι γνωστό, ότι ο Πέτρος ήταν έγγαμος, γιατί ο Χριστός θεράπευσε την πεθερά του. Είναι πολύ πιθανό, ότι η σύζυγος του δεν ζούσε, όταν τον κάλεσε ο Χριστός στο αποστολικό αξίωμα. Μάλιστα αργότερα, στις ιεραποστολικές του περιοδείες, ο Πέτρος είχε μαζί του όχι τη γυναίκα του αλλά χριστιανή αδελφή για να τον υπηρετεί.

Η κλήση του στο αποστολικό αξίωμα έγινε σταδιακά. Πρώτα παρουσίασε τον Πέτρο στο Χριστό ο αδελφός του Ανδρέας. Ήταν παρών, προφανώς, στο γάμο της Κανά και αμέσως μετά από το γάμο αυτόν εγκαταστάθηκε με τον Ιησού και άλλους μαθητές στην Καπερναούμ. Την κλήση του αναφέρουν οι τρεις Συνοπτικοί Ευαγγελιστές. Από την πρώτη στιγμή ο Πέτρος κατέλαβε πρωτεύουσα θέση στον αποστολικό κύκλο - πρώτος αναφέρεται πάντοτε μεταξύ των μαθητών στους καταλόγους της Καινής Διαθήκης και αποτελούσε, μαζί με τους αδελφούς Ιάκωβο και Ιωάννη, τον πιο στενό κύκλο των μαθητών προς τους οποίους ο Χριστός έδειξε ιδιαίτερη προτίμηση. Ήταν δυναμικός χαρακτήρας και παρορμητικός (Ματθαίος 14:28, 16:16), με θάρρος και τόλμη, μιλούσε την ελληνική γλώσσα μιας και καταγόταν από τη «Γαλιλαία των εθνών» και την αραμαϊκή, η οποία ήταν η μητρική του με βαριά όμως προφορά (Ματθαίος 26:73, Μάρκος 14:70). Ήταν πιστός τηρητής των θρησκευτικών εθίμων (Πράξεις 10:14), αν και δεν ήταν καλός γνώστης του Νόμου (Πράξεις 4:13). Αναφέρεται 23 φορές στο ευαγγέλιο του Μάρκου, 24 του Ματθαίου, 27 του Λουκά, 39 του Ιωάννου και γενικά σε όλη την Καινή Διαθήκη 182 φορές.

Οι ειδήσεις για την ιστορία του Πέτρου μετά την Ανάσταση δεν είναι πολλές και δε μπορούμε να έχουμε ένα διάγραμμα της πορείας του και κανένα σταθερό σημείο για μια σωστή χρονολόγηση. Στην ιστορία της πρώτης Εκκλησίας και πάλι πρωτοστατεί ο Πέτρος στην πρώτη διοικητικού χαρακτήρα πράξη των Αποστόλων, όταν υπέδειξε σε κοινή σύναξη των πιστών να εκλέξουν τον αντικαταστάτη του Ιούδα του Ισκαριώτη. Την ημέρα της Πεντηκοστής πάλι ο Πέτρος σηκώθηκε μαζί με τους άλλους έντεκα Αποστόλους και μίλησε προς το συγκεντρωμένο πλήθος ώστε να πιστέψουν και να βαπτιστούν 3.000. Στη συνέχεια ο Πέτρος θεράπευσε κάποιο χωλό στο Ναό, όντας με τον Ιωάννη και μίλησε για δεύτερη φορά προς το πλήθος. Αυτός ο λόγος είχε συνέπεια να οδηγηθεί με τον Ιωάννη στο συνέδριο. Οι Ιουδαίοι και μάλιστα οι Σαδδουκαίοι συνέλαβαν για δεύτερη φορά τον Πέτρο και τον Ιωάννη και τους φυλάκισαν, για να αποφυλακιστούν όμως με θαυμαστό τρόπο.

Το κήρυγμα του Πέτρου περιορίστηκε κυρίως στους Εβραίους και μάλιστα στην Παλαιστίνη. Ο Ευσέβιος, που χρησιμοποιεί στην περίπτωση αυτή τον Ωριγένη, αναφέρει ότι ο Πέτρος κήρυξε το Ευαγγέλιο στους Ιουδαίους της διασποράς, στον Πόντο, τη Γαλατία, τη Βιθυνία, την Καππαδοκία

και την Ασία (Εκκλησιαστική Ιστορία, 3,1. 4,2). Η παράδοση και πολλές μαρτυρίες αναφέρουν ότι βρισκόταν στη Ρώμη κατά το διωγμό των χριστιανών από το Νέρωνα, όπου και μαρτύρησε, πιθανώς το 67 ή 68 μ.Χ. Ο Ωριγένης λέει ότι ο Πέτρος θεωρώντας ανάξιο τον εαυτό του να σταυρωθεί κατά τον ίδιο τρόπο που σταυρώθηκε ο Διδάσκαλός του, ζήτησε να σταυρωθεί ανάποδα. Την σταύρωση του επί ημερών Νέρωνα την αναφέρει και ο Τερτυλλιανός. Η παράδοση της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας λέει ότι ο Πέτρος ίδρυσε την εκκλησία της Ρώμης, στην οποία διετέλεσε επίσκοπος για 25 έτη (42-67 μ.Χ.). Αυτό όμως βιβλικά αλλά και ιστορικά δεν αποδεικνύεται. Ο Πέτρος συχνά εικονίζεται σε Καθολικές και Ορθόδοξες εικόνες και έργα τέχνης να κρατάει κλειδιά. Αυτό είναι αναφορά στο Ευαγγέλιο του Ματθαίου, το περίφημο «Εσύ είσαι Πέτρος και πάνω σ' αυτήν την Πέτρα θα οικοδομήσω την Εκκλησία μου...». Έρευνες που έχουν γίνει στις κατακόμβες της Ρώμης πιστεύεται ότι έχουν ανακαλύψει τον τάφο του Αποστόλου, ο οποίος βρίσκεται στις κρύπτες κάτω από τη Βασιλική του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη, αν και υπάρχουν και αντίθετες απόψεις. Επίσης πιστεύεται ότι έχουν ανακαλυφθεί και οι αλυσίδες με τις οποίες ήταν δεμένος στη φυλακή του Μαμερτίνου στη βασιλική Σαν Πιέτρο ιν Βίνκολι.

Έγραψε δύο επιστολές, Α' επιστολή του Πέτρου (64 μ.Χ.), και Β' επιστολή του Πέτρου (67 μ.Χ.), και οι οποίες απευθύνονται στους χριστιανούς που βρίσκονταν στις επαρχίες Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ασίας και Βιθυνίας στη Μ. Ασία.

Ο απόστολος Βαρθολομαίος ή Ναθαναήλ

Το όνομά του αναφέρεται μόνο στο κατάλογο των δώδεκα αποστόλων (Ματθαίος 10:3, Μάρκος 3:18, Λουκάς 6:14, Πράξεις 1:13). Ταυτίζεται με τον απόστολο Ναθαναήλ, και πιθανόν καταγόταν από τη Κανά της Γαλιλαίας, 5 χλμ. μακριά από τη Ναζαρέτ. Ίσως σ' αυτόν να οφείλτε ότι παραβρέθηκε ο Ιησούς στο γάμο της Κανά. Το ότι Βαρθολομαίος και Ναθαναήλ ήταν το ίδιο πρόσωπο φαίνεται και από την αφήγηση του Ιωάννη, ο οποίος χρησιμοποιεί το όνομα Ναθαναήλ και ποτέ το Βαρθολομαίος. Αναφέρεται συνήθως μαζί με το Φίλιππο, ο οποίος τον έφερε στον Ιησού (Ιωάννης 1:45-51). Ο Χριστός επαίνεσε την ακεραιότητα του λέγοντας πως ήταν «*Ισραηλίτης στο οποίο δεν υπήρχε δόλος*» (Ιωάννης 1:47). Από τον διάλογο που είχε με τον Ιησού φαίνεται πως ήταν γνώστης των Γραφών, εξ ου και η αναγνώριση του Ιησού ως Γιου του Θεού και βασιλιά του Ισραήλ (Ιωάννης 1:51). Τον συναντάμε άλλη μια φορά στη θάλασσα της Γαλιλαίας με άλλους μαθητές, στους οποίους φανερώθηκε ο Χριστός μετά την ανάστασή Του.

Περισσότερα στοιχεία για τον Βαρθολομαίο δε δίνονται από την Αγία Γραφή. Κατά τον ιστορικό Ευσέβιο κήρυξε στις Ινδίες, ενώ σύμφωνα με την παράδοση κήρυξε στην Παρθία, την Αραβία και την Αιθιοπία. Κατά μια άλλη παράδοση ο Βαρθολομαίος θανατώθηκε στην Αρμενία, αφού σταυρώθηκε με το κεφάλι προς τα κάτω.

Ο απόστολος Θωμάς

Λεγόταν και «*Δίδυμος*» (Ιωάννης 11:16, 20:24, 21:2). Τις περισσότερες πληροφορίες για το πρόσωπό του μας τις δίνει ο ευαγγελιστής Ιωάννης στο ευαγγέλιο του. Το κάλεσμα όμως του Θωμά από τον Ιησού, να γίνει μαθητής Του, το αναφέρουν τα άλλα τρία ευαγγέλια (Ματθαίος 10:3, Μάρκος 3:18, Λουκάς 6:15). Διάφοροι αρχαίοι συγγραφείς προσπάθησαν να εξακριβώσουν, ποιανού αδερφού ή αδερφής ήταν δίδυμος, οι απόψεις όμως ποικίλουν. Κάποιοι ισχυρίζονται πως είναι αδερφός του Ιούδα, που αναφέρεται ως αδερφός του Κυρίου (Ματθαίος 13:55), κάτι που δε μπορεί να επιβεβαιωθεί.

Η Αγία Γραφή αναφέρει χαρακτηριστικά γεγονότα από τη ζωή του Θωμά. Όταν οι υπόλοιποι μαθητές προσπάθησαν να αποτρέψουν τον Ιησού, να πάει Βηθανία, αποφεύγοντας τον κίνδυνο να κακοποιηθεί από του Ιουδαίου, μόνο ο Θωμάς, αγηφώντας τον κίνδυνο, είπε προς τους άλλους μαθητές: «*ας πάμε και εμείς για να πεθάνουμε μαζί Του*» (Ιωάννης 11:16). Η αγάπη του για τον Ιησού και ο ενθουσιασμός ήταν κάτι που τον χαρακτήριζε. Η απουσία του, το βράδυ της Ανάστασης, όταν ο Ιησούς εμφανίστηκε στους μαθητές του δημιούργησε συναισθήματα αμφιβολίας, με αποτέλεσμα να αμφιβάλλει για την εμφάνιση του Κυρίου στους μαθητές (Ιωάννης

20:24-25). Οκτώ μέρες αργότερα, όταν ο Κύριος ξαναπαρουσιάστηκε στους δώδεκα μαθητές και ζήτησε από τον Θωμά να αγγίξει τις πληγές Του, για να βεβαιωθεί ότι ήταν ο Αναστημένος Ιησούς, τότε φώναξε: «ο Κύριος μου, και Θεός μου» (Ιωάννης 20:26-29). Παρόλο που η διακήρυξη αυτή, έβγαινε από τα βάθη της καρδιάς του Θωμά, το στιγμιαίο αυτό γεγονός, έμελλε να μείνει σαν αρνητικό σημείο στη ζωή του, και να αναφέρεται μέχρι και σήμερα ως «άπιστος Θωμάς». Όταν ο Ιησούς παρουσιάστηκε στη θάλασσα της Τιβεριάδας, ήταν μαζί με άλλους έξη μαθητές (Ιωάννης 21:1-8), όπως επίσης και στο ανώγειο μετά την Ανάληψη του Κυρίου (Πράξεις 1:12-14).

Η παράδοση τον θέλει να κήρυξε στη Συρία, την Παρθία, την Περσία και τις Ινδίες και πως θανατώθηκε με λόγχη επειδή κατήχησε στη χριστιανική πίστη τη σύζυγο και τα τέσσερα παιδιά του βασιλιά Μισδαίου. Μία τοποθεσία κοντά στο Μαδράς, ονομάζεται «όρος του άγιου Θωμά». Υπάρχουν τρία απόκρυφα συγγράμματα που αποδίδονται στον απόστολο Θωμά: α) Το Ευαγγέλιο, που αναφέρεται στη ζωή του Ιησού, πριν τη βάπτισή Του, β) το Ευαγγέλιο, που περιέχει συλλογή λόγων του Ιησού, και γ) Οι Πράξεις, που αναφέρεται στο έργο του Θωμά, στις Ινδίες. Δεν έχουν όμως καμία πνευματική αξία, για αυτό και δε χαρακτηρίζονται σαν κανονικά.

Ο απόστολος των Εθνών (Απόστολος Παύλος)

Ο απόστολος Παύλος γεννήθηκε στην Ταρσό της Κιλικίας, μεταξύ των ετών 5-15 μ.Χ. Το όνομά του ήταν Σαούλ, ενώ στους ελληνιστικούς κύκλους της Ταρσού ήταν γνωστός και σαν Σαύλος ή Παύλος. Οι γονείς του ήταν Εβραίοι της φυλής του Βενιαμίν, αλλά ο πατέρας του είχε αποκτήσει και τη ρωμαϊκή υπηκοότητα. Αυτό το χαρακτηριστικό έδινε σημαντικά προνόμια στον Παύλο, που κληρονόμησε την ιδιότητα του Ρωμαίου πολίτη από τον πατέρα του.

Η ανατροφή του Παύλου βασίστηκε στις αυστηρές φαρισαϊκές αρχές και στις διδασκαλίες της θρησκείας των Πατέρων του. Παράλληλα όμως η μόρφωσή του δέχτηκε επιρροές από την ελληνιστική σκέψη και ιδιαίτερα τη φιλοσοφία των στωικών φιλοσόφων, καθώς διδάχτηκε την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό τρόπο ζωής. Επίσης έμαθε την τέχνη του σκηνοποιού την οποία άσκησε σε όλη του τη ζωή για να κερδίζει τα απαραίτητα για την διαβίωσή του. Η τέχνη του, του έδινε οικονομική ανεξαρτησία και την ικανοποίηση, ότι μπορούσε να συντηρεί τον εαυτό του και να βοηθά τους φτωχούς της αδελφότητας. Παρά τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα του, ήταν βαθιά θρησκευόμενος και ανήκε στην τάξη των Φαρισαίων, που ήταν οι πιο ευσεβείς Ιουδαίοι της εποχής. Ο Παύλος ήταν χωρίς αμφιβολία ένα άτομο με ιουδαϊκή ανατροφή, αλλά και με ελληνιστική εκπαίδευση. Αυτό ήταν το χαρακτηριστικό που ουσιαστικά τον ανέδειξε σε «Απόστολο των Εθνών». Γιατί ο Παύλος ήταν αυτός που πίστεψε ότι η διδασκαλία του Ιησού έπρεπε να αγκαλιάσει όλες τις φυλές, όλα τα χρώματα και τις τάξεις και το εφάρμοσε αυτό ταξιδεύοντας σε όλο τον τότε γνωστό ειδωλολατρικό κόσμο.

Έφηβος ακόμα έρχεται στην Ιερουσαλήμ, για να σπουδάσει στο πανεπιστήμιο του Ναού. Αυτό πρέπει να έγινε μετά το δράμα του Γολγοθά, γιατί δε φαίνεται να γνώρισε τον Ιησού κατά τη δράση του. Ολοκληρώνει τις σπουδές του δίπλα στο μεγάλο νομοδιδάσκαλο Γαμαλιήλ και γίνεται και ο ίδιος νομοδιδάσκαλος. Είναι πολύ πιθανόν να ήταν και μέλος του Συνεδρίου. Έχοντας την ιδιότητα του νομοδιδασκάλου, αποκτά μεγάλη επιρροή στα Ιεροσόλυμα και γίνεται ενθουσιώδης Φαρισαίος και ορκισμένος διώκτης των Χριστιανών, μάλιστα έλαβε μέρος στον λιθοβολισμό του πρωτομάρτυρα Στεφάνου, το 36 μ.Χ. Πίστευε ότι έτσι προστάτευε ότι πολυτιμότερο είχε, τη θρησκεία και το έθνος του.

Η μεταστροφή του Παύλου συνέβη όταν ο ίδιος σαν επικεφαλής έφιππου αποσπάσματος πήγαινε στη Δαμασκό της Συρίας, με σκοπό να συλλάβει όλους τους χριστιανούς και να τους πάει στα Ιεροσόλυμα, κατόπιν εντολής του αρχιερέα. Ο ίδιος μας περιγράφει αυτό το περιστατικό (Πράξεις 22:6-10): *«Ενώ δε επροχωρούσα και επλησίαζα εις την Δαμασκόν, αίφνης κατά το μεσημέρι άστραψε γύρω μου ολόλαμπρο φως από τον ουρανόν. Έπεσα τότε κάτω εις το έδαφος και ήκουσα φωνήν, που μου έλεγε: «Σαούλ, Σαούλ, διατί με διώκεις;» Εγώ δε απάντησα: «Ποιος είσαι Κύριε;» Και μου είπε: «Εγώ είμαι ο Ιησούς, ο Ναζωραίος, τον οποίον εσύ καταδιώκεις». Αυτοί δε που ήσαν μαζί μου, είδαν το φως, εκυριεύθησαν από φόβον, αλλά δεν εξεχώρησαν τις λέξεις εκείνου, ο οποίος μου ομιλούσε. Εγώ δε είπα: «Τι να κάμω, Κύριε;» Ο δε Κύριος μου είπε: «Σήκω, πήγαινε εις την Δαμασκόν και εκεί*

θα σου λεχθεί δια όλα όσα ο Θεός έχει ορίσει να κάμεις εσύ».

Μετά απ' αυτό το γεγονός, ο Παύλος οδηγείται χειραγωγούμενος στη Δαμασκό, γιατί είχε τυφλωθεί προσωρινά από το δυνατό φως. Εκεί, κατηχείται και βαπτίζεται από τον Ανανία και αντί να διώξει τους χριστιανούς, έγινε κήρυκας του χριστιανισμού τόσο θερμός, τόσο δραστήριος, τόσο ατρόμητος, ώστε ονομάστηκε «Απόστολος των Εθνών» και κατατάχτηκε μεταξύ των κορυφαίων Αποστόλων. Αν και δεν ήταν μαθητής του Χριστού, έλαβε τον τίτλο του Αποστόλου, γιατί στο χριστιανισμό κλήθηκε από τον ίδιο τον Ιησού, μια και η διδασκαλία του ήταν φυσική συνέπεια αυτής της κλήσης.

Ο Παύλος αποσύρεται για λίγο στην έρημο της Αραβίας, για ασφάλεια και για να σκεφθεί και κατόπιν επιστρέφει στη Δαμασκό όπου ασκεί ιεραποστολικό έργο για τρία χρόνια. Στη συνέχεια μεταβαίνει στην πατρίδα του την Ταρσό, περνώντας για λίγο από τα Ιεροσόλυμα, για να συναντηθεί με τους αποστόλους και ιδιαίτερα με τον Πέτρο. Στην Ταρσό συνεχίζει τη δράση του για μεγάλο χρονικό διάστημα, μέχρις ότου τον καλεί η εκκλησία της Αντιόχειας, για να του αναθέσει το ιεραποστολικό έργο στον αχανή χώρο του ειδωλολατρικού κόσμου.

Η πρώτη περιοδεία του Παύλου μαζί με τον απόστολο Βαρνάβα είναι μεταξύ των ετών 47-48 μ.Χ. και συμπεριλαμβάνει τις περιοχές της Πυσιδίας, της Λυκαονίας και της Παμφυλίας της Μικράς Ασίας, την Κύπρο και την Ιερουσαλήμ. Στην επόμενη περιοδεία του (49-52 μ.Χ.) και αφού είχε χωρισθεί από τον Βαρνάβα, επισκέπτεται και πάλι τη Μ. Ασία μαζί με τον Σίλα και από εκεί περνά στους Φιλίππους της Μακεδονίας (το φθινόπωρο-χειμώνα του 49-50 μ.Χ.) και συνεχίζει στη Θεσσαλονίκη και στη Βέροια. Ιδρύει τις εκκλησίες των Φιλιππων, της Έδεσσας και της Θεσσαλονίκης και από εκεί ήλθε στην Αθήνα και στην Κόρινθο και επιστρέφει στην Αντιόχεια, με ενδιάμεσο σταθμό την Έφεσο. Η τρίτη αποστολική περιοδεία του μαζί με τον ευαγγελιστή Λουκά, τον βρίσκει να διασχίζει και πάλι τη Γαλατία και τη Φρυγία και να εγκαθίσταται στην Έφεσο, από όπου επιχειρεί ταξίδια στην Ελλάδα και κυρίως στην Κόρινθο. Το 57 μ.Χ. επιστρέφει στα Ιεροσόλυμα, όπου και επιχειρείται το λιντσάρισμα του από πλήθος Ιουδαίων, που είχαν πεισθεί, ότι ο Παύλος δίδασκε εναντίον του Ισραήλ και του μωσαϊκού Νόμου. Ο Παύλος σώζεται την τελευταία στιγμή από το χιλιάρχο Κλαύδιο Λυσία, που επεμβαίνει για να καθησυχάσει την αναταραχή που είχε σηκωθεί στην πόλη. Ο χιλιάρχος τον αιχμαλωτίζει και αποφασίζει να τον φυγαδεύσει στην Καισάρεια της Παλαιστίνης, όταν μαθαίνει την ύπαρξη συνωμοσίας σαράντα και πλέον Ιουδαίων για τη δολοφονία του αποστόλου. Εκεί ο Παύλος παραμένει φυλακισμένος για δύο χρόνια (57-59 μ.Χ.), μέχρις ότου αναλαμβάνει νέος ηγεμόνας στην πόλη. Τότε του δίνεται η ευκαιρία να δικαστεί για τις κατηγορίες που του απέδιδαν οι Ιουδαίοι. Αυτός όμως προτιμά να δικαστεί ενώπιον του Καίσαρα, εφ' όσον ήταν ρωμαίος πολίτης και εφ' όσον ήξερε ότι στα Ιεροσόλυμα κινδύνευε άμεσα η ζωή του. Για τους ρωμαίους δεν υπήρχε ποτέ κάποιο έγκλημα που να είχε διαπράξει ο Παύλος, απλά τον κρατούσαν δέσμιος για να ηρεμούν τους συμπατριώτες του, που ενοχλούνταν από τη διδασκαλία του και από το άνοιγμα που είχε επιχειρήσει ο Παύλος στα άλλα έθνη. Το αίτημα του πάντως έγινε δεκτό και έτσι κρατούμενος ταξίδεψε στην Ρώμη. Το πλοίο που είχε επιτάξει ο ρωμαϊκός στρατός για την μεταφορά των κρατουμένων ναυάγησε στην Μελίτη (τη σημερινή Μάλτα), και για ακόμη μια φορά ο ναυαγός απόστολος κήρυξε το χριστιανισμό στους μη ελληνόφωνους νησιώτες. Μάλιστα με θαυματουργικό τρόπο θεράπευσε τον άρρωστο πατέρα του άρχοντα του νησιού, Ποπλίου. Τελικά το 59 μ.Χ. και μετά από ένα περιπετειώδες ταξίδι, καταφθάνει ο απόστολος στη Ρώμη. Εκεί κρατείται περιορισμένος για άλλα δύο έτη (59-61 μ.Χ.). Μετά την αποφυλάκισή του, ιδρύει στη Ρώμη την πρώτη χριστιανική εκκλησία και αναλαμβάνει να φέρει εις πέρας και τέταρτη ιεραποστολική περιοδεία (62-64 μ.Χ.). Σ' αυτή την τελευταία του περιοδεία ο Παύλος έφτασε μέχρι και την Ισπανία. Επιστρέφοντας στη Ρώμη το 64 μ.Χ., έχουμε τη δεύτερη φυλάκισή του και το μαρτυρικό του θάνατο μαζί με τον απόστολο Πέτρο το 67 ή το 68 μ.Χ. κατά το διωγμό που διέταξε ο Νέρων.

Μια άλλη εκδοχή για το ταξίδι στη Μελίτη (Μάλτα)

Σύμφωνα με τον Γερμανό ερευνητή Heinz Warnecke ο Απόστολος Παύλος κατά την διάρκεια της πορείας του προς την Ρώμη ναυάγησε στο θαλάσσιο χώρο της Κεφαλονιάς και όχι της Μάλτας

όπως πολλοί πιστεύουν. Κατά τον Warncke, η Μελίτη των Πράξεων είναι η Κεφαλονιά καθώς τα ναυτικά, κλιματολογικά, λαογραφικά και ζωολογικά δεδομένα των κεφαλαίων 27 και 28 των Πράξεων δύσκολα μπορούν να συσχετισθούν με την Μάλτα. Αναλυτικότερα: Το όνομα «Μελίτη» ήταν σύνηθες στον δυτικό Ελλαδικό χώρο. Πέρα από την Μάλτα το όνομα χρησιμοποιείται στην Κέρκυρα, Σαμοθράκη κ.α. Η Μέλαινα Κέρκυρα των αρχαίων κατά τον Warncke είναι η Κεφαλονιά σχετιζόμενη με τον ολόμαυρο Αίνο. Ο κόλπος του Λειβαδιού (Αργοστολίου) της Κεφαλονιάς ανταποκρίνεται με πληρότητα στην περιγραφή των Πράξεων. Είναι ο μοναδικός (μαζί με τη Λέσβο και τη Λήμνο) στη Μεσόγειο τόσο κλειστός και ασφαλής κόλπος. Μπροστά του δε εκτείνεται και το «αβαθές» που αναφέρεται στις Πράξεις. Το φαινόμενο της συνεχούς βροχής που αναφέρεται στις Πράξεις δε θα μπορούσε να το συναντήσει κανείς στη Μάλτα, είναι όμως κάτι συνηθισμένο στην Κεφαλονιά. Ακόμη και το «ψύχος» των Πράξεων δεν ευνοεί συσχετισμό με την Μάλτα η οποία έχει το θερμότερο κλίμα όλης της Μεσογείου. Στην Κεφαλονιά όμως δεν είναι περίεργο να πέσουν χιόνια και πριν το Νοέμβριο. Το επεισόδιο με την έχιδνα τεκμηριώνει ακόμη περισσότερο τον συσχετισμό της Κεφαλονιάς καθώς στην Μάλτα δεν υπάρχουν δηλητηριώδη ερπετά. Στην Κεφαλονιά όμως υπάρχουν τουλάχιστον 20 είδη ανάμεσά τους και η έχιδνα.

Τέλος η ονομασία «βάρβαροι», που χρησιμοποιείται για τους κατοίκους του νησιού, στηρίζει επιπλέον την άποψη του Warncke. Ο Θουκυδίδης ονόμαζε τους Έλληνες του Β.Δ ελληνικού χώρου βάρβαρους διότι θεωρούνταν έξω από το πολιτιστικό κλίμα των άλλων Ελλήνων. Οι Κεφαλλονίτες ονομάζονται βάρβαροι και για τον τραχύ και ανυπότακτο χαρακτήρα τους.

Από τη Μελίτη, Μάλτα ή Κεφαλονιά ο υπόδικος Παύλος μεταφέρθηκε στη Ρώμη όπου δικάστηκε από τον αυτοκράτορα και αυτήν την πρώτη φορά αθώωθηκε. Όπως αναφέραμε όμως, σε επόμενο γενικό διωγμό των χριστιανών έχασε την ζωή του.

Ο απόστολος Παύλος για να στηρίζει τις εκκλησίες, που ιδρύθηκαν από το κήρυγμά του, έστειλε σε αυτές επιστολές επεξηγηματικές της προφορικής του διδασκαλίας. Δεκατέσσερις από αυτές σώζονται και έχουν ενσωματωθεί στην Αγία Γραφή, και κατά την ομολογία της εκκλησίας είναι θεόπνευστες και απαραίτητες για την κατάρτιση του σύγχρονου πιστού. Παρακάτω αναφέρουμε τα κύρια σημεία της διδασκαλίας του αποστόλου, όπως φαίνονται στα γραπτά του.

1. Ο Ιησούς Χριστός είναι ο προαιώνιος Υιός του Θεού, που ενανθρωπίστηκε για την σωτηρία μας (Φιλιπησίους 2:5-11).
2. Ο άνθρωπος αν και αμαρτωλός και ηθικά ξεπεσμένος είναι το αντικείμενο της αγάπης του Θεού, ο οποίος την ποινή της αμαρτίας την επέβαλε στον Χριστό με το σταυρικό θάνατο, για να απαλλάξει από την τιμωρία του θανάτου τον άνθρωπο (Ρωμαίους 5:6-8).
3. Ο άνθρωπος, που πιστεύει στην σωτήρια χάρη του Χριστού, γίνεται νέα δημιουργία και οφείλει να φέρεται με αγάπη και φροντίδα στους συνανθρώπους του (Β' Κορινθίους 5:17, Κολοσσαείς 3:1-17).
4. Ο Ιησούς Χριστός θα εμφανιστεί κάποτε με λαμπρότητα άπειρη στην γη και θα ιδρύσει μια αιώνια βασιλεία πνευματική, όπου δεν θα υπάρχει πόνος, κακό και ηθικός ξεπεσμός, αλλά αγάπη, δικαιοσύνη, καθαρότητα και παντοτινή χαρά (Β' Θεσσαλονικείς 1:6-10, Α' Κορινθίους 2:6-10).

3. Χρονολογικός πίνακας

Γεγονός

Χρόνος

Μεταστροφή στη Δαμασκό

34 μ.Χ.

Παραμονή στην Αραβία

35-37 μ.Χ.

Απόδραση από τη Δαμασκό επί Αρέτα Δ'

37-38 μ.Χ.

Πρώτη ανάβαση στα Ιεροσόλυμα

τέλος 37-αρχές 38 μ.Χ.

Δεύτερη ανάβαση στα Ιεροσόλυμα την εποχή του λιμού

τέλος 43-αρχές 44 μ.Χ.

Πρώτη αποστολική περιοδεία: Αντιόχεια, Σελεύκεια,

Κύπρος, Πέργη Παμφυλίας, Αντιόχεια Πισιδίας, Ικόνιο,

Λύστρα, Δέρβη Λυκαονίας, Λύστρα, Ικόνιο, Αντιόχεια

Πισιδίας, Πέργη Παμφυλίας, Αττάλεια, Αντιόχεια Συρίας

αρχές 44-τέλος 45 μ.Χ.

κατ' άλλους 46-48 μ.Χ.

Συνάντηση και αντίθεση Παύλου και Πέτρου στην

Αντιόχεια

τέλος 45 μ.Χ.

Ιεραποστολική δράση Παύλου και Βαρνάβα στην

Αντιόχεια (Πράξ. 14:28)

46-48 μ.Χ.

Τρίτη ανάβαση στα Ιεροσόλυμα - Αποστολική Σύνοδος

48 μ.Χ.

Δεύτερη αποστολική περιοδεία: Αντιόχεια, περιοχές

Συρίας και Κιλικίας, Δέρβη, Λύστρα, Φρυγία, Γαλατία,

Μυσία, Τρωάδα, Σαμοθράκη, Νεάπολη, Φίλιπποι,

Αμφίπολη, Απολλωνιάδα, Θεσσαλονίκη, Βέροια, Αθήνα,

Κόρινθος, Έφεσος, Καισαρεία, Ιεροσόλυμα, Αντιόχεια

49-52 μ.Χ.

Τετάρτη ανάβαση στα Ιεροσόλυμα

52 μ.Χ.

Τρίτη αποστολική περιοδεία: Αντιόχεια, Γαλατία,

δυτική Βιθυνία, Φρυγία, Έφεσος (3ετής παραμονή),

Τρωάδα, Μακεδονία, Δαλματία, Κόρινθος, Φίλιπποι,

Τρωάδα, Άσσος, Μιτυλήνη, Σάμος, Μίλητος, Κως,

Ρόδος, Πάταρα, Τύρος, Πτολεμαΐδα, Καισαρεία,

Ιεροσόλυμα

52 ή 53-57 μ.Χ.

μέσα 57 μ.Χ.

Πέμπτη ανάβαση στα Ιεροσόλυμα – Σύλληψη

Φυλάκιση στην Καισαρεία Παλαιστίνης

μέσα 57 - 59 μ.Χ.

Αναχώρηση για τη Ρώμη

Τέλη 59 μ.Χ.

Άφιξη στη Ρώμη

αρχές 60 μ.Χ.

Φυλάκιση στη Ρώμη "ιδίω μισθώματι"

60-μέσα 62 μ.Χ.

Τετάρτη Αποστολική περιοδεία: Ρώμη, Ν. Γαλλία,

Ισπανία, Ρώμη, Κρήτη, Έφεσος, Μακεδονία (Φιλίππους),

Νικόπολη, Δαλματία, Μακεδονία (Φιλίππους),

Τρωάδα - **Δεύτερη σύλληψη από τις ρωμαϊκές**

αρχές επί Νέρωνα

63 - 65 ή 66 μ.Χ.